

Laitila
Hartikkalan-Kylänpään asemakaavoitettavan alueen muinaisjäännösinventointi ja
Jahtivoudintie 2 epäm. röykkiöiden ympäristön tutkimus
2006

Timo Jussila

Kustantaja: Laitilan kaupunki

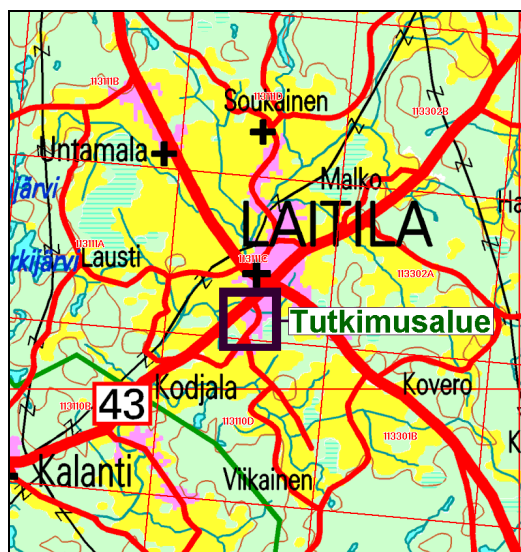
Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	3
Jahtivoudintie 2	4
Maastokartta	10
Maakirjakartta 1701	11

Kansikuva: Kodjalantien (edustalla) ja Jahtivoudintien risteuksen eteläpuolinen alue kuvattuna länteen, Suuren kuusen juurella, sen vasemmalla puolella on kaksi epämääräistä kiviröykkiötä (Jahtivoudintie 2), joiden ympäristöä koekuopitettiin.

Perustiedot

- Alue:** Työn tilaajan, Laitilan kaupungin rajaama alue Hartikkalassa Laitilan keskustan eteläpuolella ja vt 43:n länsipuolella (ks. maastokartta). Alue sisältää kaksi erillistä asemakaavoitettavaa aluetta, joiden raja kulkee Kodjalantietä pitkin.
- Tarkoitus:** Täyttää rakennus- ja maankäyttölain (1999) vaatimukset. *Tavoite:* paikantaa alueella olevat muinaismuistolain (1963) tarkoittamat kiinteät muinaisjäännökset.
- Työaika:** Kenttätyöaika: 14.12. 2006
- Kustantaja:** Laitilan kaupunki
- Tekijä:** Mikroliitti Oy, Timo Jussila, Tapani Rostedt ja Timo Sepänmaa.
- Aiemmat tutkimukset:** - Pihlman S, inventointi 1994
- Tulokset:** Alueelta tunnettiin ennestään kahden epämääräisen ja ajoittamattoman kiviraunion mahdollinen muinaisjäännöspaikka, ”Jahtivoudintie 2”. Paikan todettiin merkityn virheellisesti kartalle v. 1994 inventointikertomuksessa. Röykkiöiden ympäristöä koekuopitettiin havaitsematta mitään merkkejä esihistoriasta tai muinaisjäännökseen viittaavasta. Itse röykkiöihin ei kajottu, joten niiden funktio jäi epäselväksi ja siten niiden muinaisjäännösstatus jäi voimaan. Oletettavasti röykkiöt ovat resentejä (nykyaikaisia). Alueen rakentamaton maasto ja pellot tutkittiin silmänvaraisesti kattavasti. Alueella havaittiin muutama kellarikuopan jäännös ja kiviaita, joita ei katsottu muinaisjäännöksiksi. Alueella ei havaittu muinaisjäännöksiä.

Inventointi

Alue tutkittiin yhden päivän aikana joulukuussa 2006 kolmen arkeologin voimin. Havaintolosuhteet inventoinnin maastotyössä olivat hyvät, pellot olivat kosteat, maa sula ja lumeton. Inventointityössä kukin arkeologi kulki pääosin omaa reittiään maastossa. Alueen rakentamattomat maastot ja pellot tutkittiin kattavasti silmänvaraisesti. Koekuopitusta suoritettiin rakentamattomilla metsäalueilla, erityisesti Pilkingtonin tehtaan lounaispuolisella metsäharjanteella ja itäkoillispuoleisessa metsikössä sekä Jahtivouintien ja Kodjalantien risteyksen ympäristössä, risteyksen koillispuoleisessa metsikössä. Maaperä alueen metsiköissä oli rapakivimoroinen moreeni, pellot saveksisia. Alueen pelloissa ja koekuopissa ei missään havaittu mitään esihistoriaan viittaavaa tai mitään sellaista, jonka perusteella paikalla voisi olettaa olevan muinaisjäännöksiä.

Nykyaikaisiksi tulkittuja asutusjäännteitä (rakenteita) havaittiin kolmessa paikassa. Jahtivouintien ja Kodjalantien risteyksen koillispuoleisessa metsikössä on pohjoiseen laskevassa rinteessä kellarikuopan jäännös (x 6750 610 y 1537 855). Pilkingtonin kaakkoispuolella olevan kumpareen pohjoisreunalla on kaksi kellarikuopan jäännöstä ja niiden vieressä käytössä oleva kuoppakellari (x 6750 886 y 1537 590). Pilkingtonin eteläpuolella olevan pellon eteläreunalla on vanhan tieuran varrella matala kiviaita (x 6750 718 y 1537 470). Kiviaidan eteläpuolella, sen ja Jahtivouintien välisessä metsikössä on useita pieniä kivikasoja, selkeitä raivauskivikoita. Kukkavainiontien (Kodjalantien

itäpuolella) ja Uikkukujan risteyksen koillispuoleisella tyhjällä tontilla on iso ja laaja kivikasa, paikalle lienee kasattu pelloilta ja tonteilta raivattuja kiviä.

Kuvat: (ylhäältä alas)

- koekuopitusta Pilkingtonin itäpuolella
- kellarikuoppa Kodjalantien itäpuolella
- kiviaita Pilkingtonin eteläpuolella
- kivikasa Kukkavainiontien pohjoispuolella

Jahtivoudintie 2

Kaksi epämääräistä kivistä rökkiötä:

PK 1311 11, x 1537 802 y 6750 556, p 3211 957 i 6762 013.

Sirkku Pihlman havaitsi v. 1994 Kodjalantien ja Jahtivoudintien risteuksen eteläpuolella, aivan tien varrella, kaksi epämääräistä kivistä rökkiötä, jotka muistuttivat hautaraunioita. Pihlman totesi, että kyseiset kiveykset voisivat alun perin olla myös rajamerkkien tai tien rakenteiden jäännöksiä. Pihlmanin kertomuksen karttoihin ja koordinaatteihin rökkiöt on erheellisesti merkitty väärään paikkaan, Kukkavainiontien risteykseen (370 m Jahtivoudintien risteyksestä pohjoiseen), missä on ollut 1980-luvun alusta lähtien hoidettu nurmikko ja pensasaita.

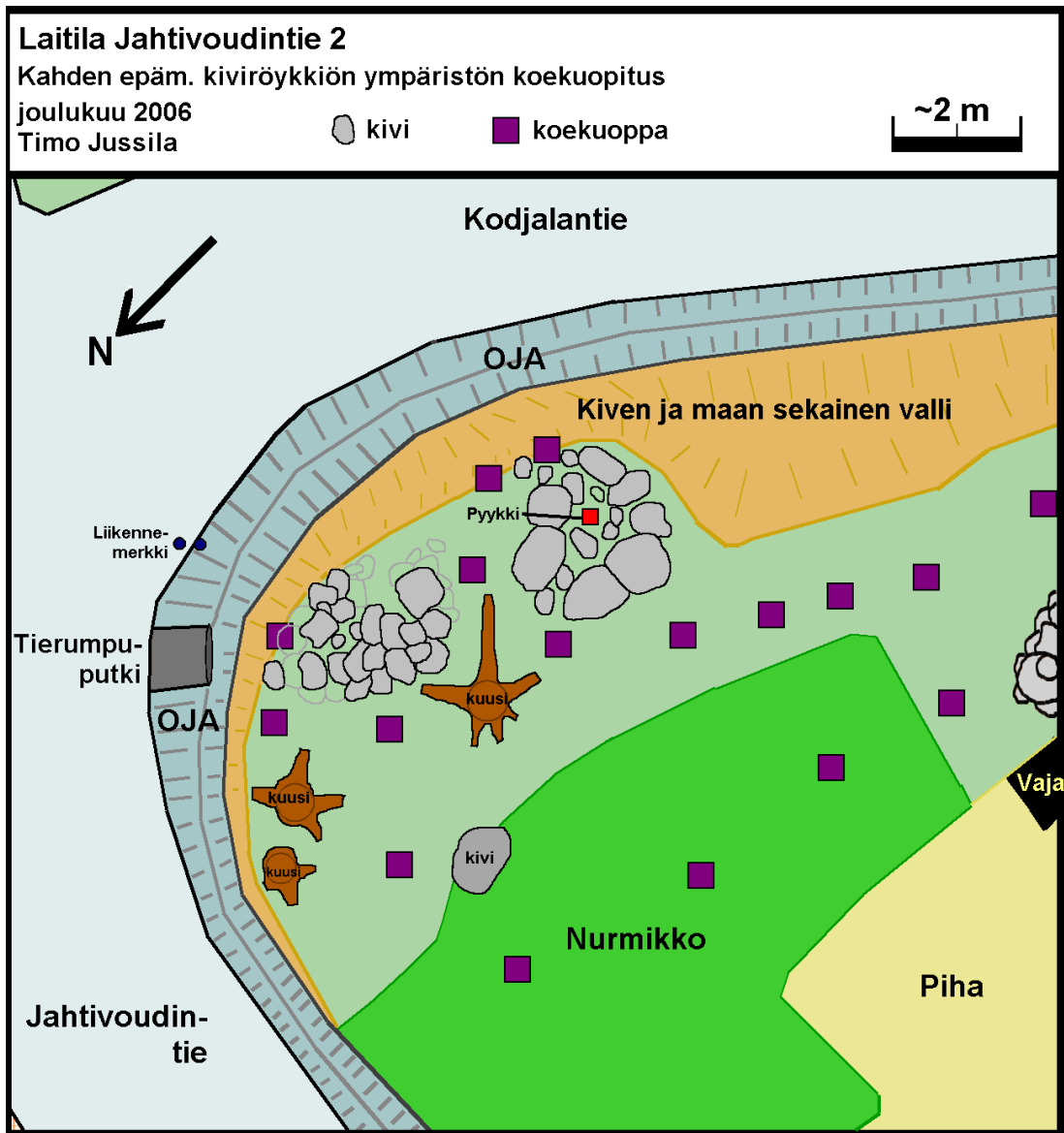
Oletettujen rökkiöiden ympäristö koekuopitettiin tarkemmin tässä inventoinnissa. Itse rökkiöihin ei kajottu. Paikalla on kaksi rökkiötä muistuttavaa kivikasaa aivan tien ojan kupeessa, tien ojan ja muokatun pihamaan välisellä kapealla luonnonvaraisella maakaistaleella. Pohjoisempi rökkiö on epämääräisempi ja se koostuu useasta isohkosta kivistä, joiden seassa ja vieressä pienempiä, pään kokoisia kiviä. Eteläisempi rökkiö on säännöllisempi, pyöreäkö, reunan koostuessa 6-7 isommasta kivistä. Sen keskellä on rajapyykki. Matalien rökkiöiden kivet ovat suurimmaksi osaksi kasvillisuuden, turpeen ja heinän, peittämiä ja ojan reunalla ojasta kaivetun maa-aineksen osin peittämiä. Rökkiöt kartoitettiin silmänvaraisesti ja lapiolla ja pelkalla luotaamalla. Rökkiöiden eteläpuolella, aivan eteläisemmän rökkiön kupeesta alkaen on ojasta kaivettu heinän peittämä, matala kiven ja maan sekainen valli tien reunalla. Kauempana rökkiöistä, pihamaalla olevan vajan takana on tuore puutarhan ”koristekivikko”.

Läntisen rökkiön kupeeseen kaivetusta koekuopasta löytyi olutpullon sirpaleita ja muovipussin palasia. Rökkiöiden kupeeseen kaivetuissa koekuopissa havaittiin ohuen turvekerroksen alla normaali – mutta ilmeisen häiriintynyt saveksinen moreenimaa. Kauempana rökkiöistä tuli koekuopissa vastaan kallio n. 15-25 cm syvyydellä. Kallion päällä ohut turvekerros ja sen alla rapakivimoroinen moreenimaa jonka alla paikoin ohut hiesukerros kallion päällä. Nurmikolle tehdyissä koekuopissa oli pinnassa ohuen turpeen alla hiekkainen täytemaakerros. Maaperä paikalla oli hyvin kostea ja useiden kuoppien pohjat alkoivat välittömästi täytyä vedellä. Koekuoppia kaivettiin myös oheisen kartan ulkopuolella olevalle eteläpuoliselle tienvarsimetsikköön, sekä Kodjalantien pohjoispuoliselle kapealle tien ja pihamaan väliseen metsikköön. Missään koekuopassa ei havaittu mitään esihistoriaan tai muinaisjäännökseen viittaavaa – hiiltä, nokea tai löytöjä, tms. vanhempaan kulttuurikerrokseen viittaavaa.

Koekuopituksen ja maan päällisten havaintojen perusteella ei vielä rakentamattomalla kapealla alueella, talon muokatun pihamaan ja Kodjalantien välillä, sekä muuallakaan lähiympäristössä, ole muinaisjäännöstä. On todennäköistä että rökkiöt ovat resentejä raivauskivikoita. Kuitenkin rökkiöt ovat selvästi ihmisen latomia ja ne saattavat muistuttaa hautaraunioita, joten niiden muinaisjäännöstatuksen säilyttämistä voisi harkita. Selkeintä olisi, jos rauniot pienellä koekaivauksella kaadettaisiin ja tutkittaisiin pois, jolloin niiden funktiokin selviäisi.

Espoossa 29.12. 2006

Timo Jussila

Röykkiöt tien varrella, kuvattu etelään.

Koekuoppia röykkiöiden kupeessa tutkivat Tapani Rostedt ja Timo Sepänmaa. Kuvattu pohjoiseen.

Eteläisempi röykkiö, jonka keskellä pyykki, kuvattuna tieltä länteen. Kuvassa Rostedt ja Sepänmaa. Alla kuvattuna lounaaseen.

Pohjoisempi röykkiö ja sen kupeeseen, ojanreunaan kaivettu koekuoppa. Toisesta röykkiön kupeeseen kaivetusta kuopasta löytyi olutpullon sirpaleita

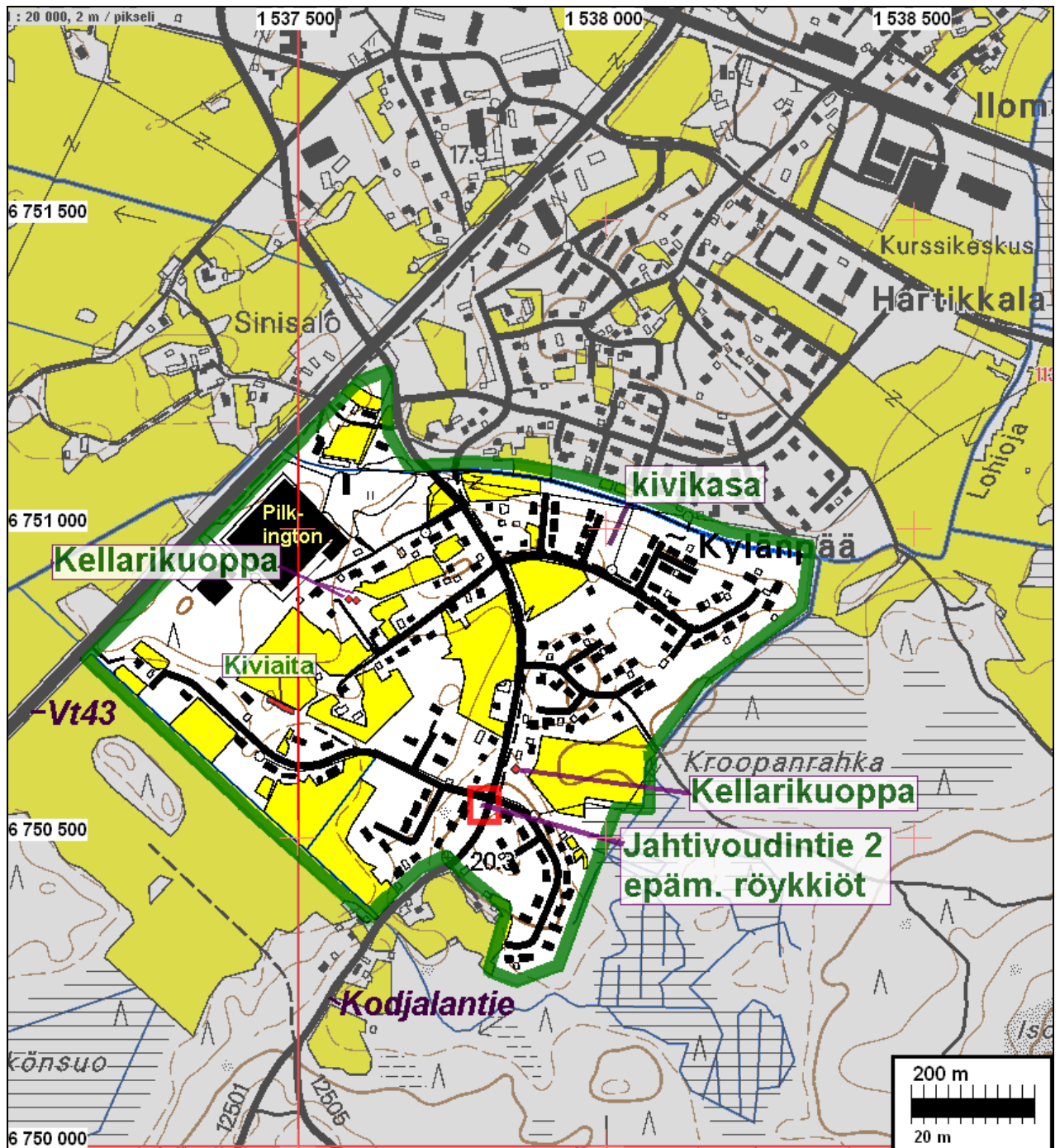
Maannos röykkiön kupeessa. Alla maannos ja kalliopohja röykkiöiden vieressä.

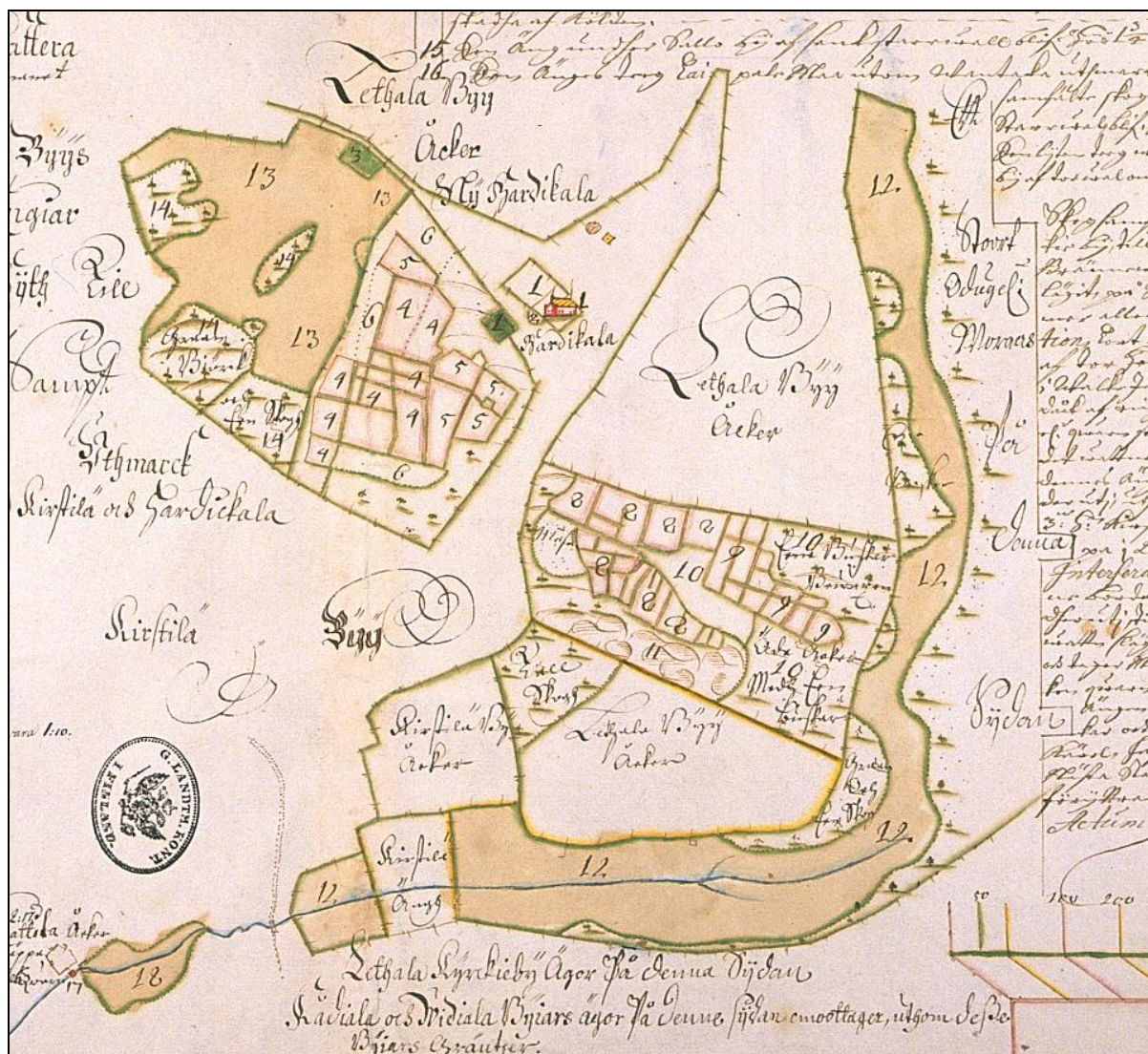
Maannos
nurmikolla

Maastokartta

Tutkimusalue rajattu vihreällä viivalla

Maakirjakartta 1701

Osa v. 1701 Hartikkalan kylän kartasta. Kartan alareunassa näkyvä puro, Lohioja, on v. 2006 tutkitun alueen pohjoisraja. Hartikkalan kylätontti ja mahdolliset sitä edeltävät tontit (peltokuvien perusteella) ovat siis tutkimusalueen ulkopuolella.